TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2019 m. gruodžio 12 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Sienų kontrolė, prieglobstis ir imigracija – Imigracijos politika – Direktyva 2003/86/EB – Teisė į šeimos susijungimą – Sąlygos, kurių reikalaujama siekiant pasinaudoti teise į šeimos susijungimą – Sąvoka „viešosios tvarkos interesai“ – Prašymo leisti šeimos nariui atvykti ir gyventi šalyje atmetimas – Šeimos nario leidimo gyventi šalyje panaikinimas arba atsisakymas jį atnaujinti“

Sujungtose bylose C-381/18 ir C-382/18

dėl 2018 m. birželio 6 d. *Raad van State* (Valstybės Taryba, Nyderlandai) sprendimais, kuriuos Teisingumo Teismas gavo 2018 m. birželio 11 d., pagal SESV 267 straipsnį pateiktų prašymų priimti prejudicinį sprendimą bylose

G.S. (C-381/18),

V.G. (C-382/18)

prieš

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas J.-C. Bonichot, Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotoja R. Silva de Lapuerta, teisėjai M. Safjan, L. Bay Larsen (pranešėjas) ir C. Toader,

generalinis advokatas G. Pitruzzella,

posėdžio sekretorė C. Strömholm, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2019 m. gegužės 2 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– G.S., atstovaujamo advokatų M. Strooij ir J. Hoftijzer,

– V.G., atstovaujamo advokatų V. Sarkisian ir N. Melehi,

– Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos M. K. Bulterman, M. L. Noort, M. A. M. de Ree ir J. M. Hoogveld,

– Vokietijos vyriausybės, iš pradžių atstovaujamos T. Henze ir R. Kanitz, vėliau – R. Kanitz,

* Proceso kalba: nyderlandų.

– Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos B. Majczyna,

– Europos Komisijos, atstovaujamos C. Cattabriga ir G. Wils,

susipažinęs su 2019 m. liepos 11 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymai priimti prejudicinį sprendimą pateikti dėl 2003 m. rugsėjo 22 d. Tarybos direktyvos 2003/86/EB dėl teisės į šeimos susijungimą (OL L 251, 2003, p. 12; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 224) 6 straipsnio 1 ir 2 dalių išaiškinimo.

2 Šie prašymai pateikti nagrinėjant G.S. (byla C-381/18) ir V.G. (byla C-382/18) ginčus su *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Teisingumo ir saugumo valstybės sekretorius, Nyderlandai, toliau – valstybės sekretorius) dėl, pirma, sprendimo neatnaujinti G.S. šeimos susijungimo tikslais suteikto leidimo gyventi šalyje ir atgaline data panaikinti šį leidimą teisėtumo ir, antra, dėl sprendimo atmesti V.G. prašymą suteikti leidimą gyventi šalyje šeimos susijungimo tikslais.

Teisinis pagrindas

Direktyva 2003/86

3 Direktyvos 2003/86 2 ir 14 konstatuojamosios dalys suformuluotos taip:

„(2) Laikantis daugelyje tarptautinės teisės dokumentų įrašyto įsipareigojimo saugoti šeimą ir gerbti šeimos gyvenimą, turėtų būti imamasi priemonių dėl šeimos susijungimo. Ši direktyva gerbia pagrindines teises ir laikosi principų, pripažintų, visų pirma, [1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos] Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 8 straipsnyje bei Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje.

<…>

(14) Šeimos susijungimo gali būti atsisakoma [šeimos susijungimas gali būti neleidžiamas] dėl deramai pagrįstų priežasčių. Ypač asmuo, kuris nori, kad jam būtų leistas šeimos susijungimas, neturėtų kelti grėsmės viešajai tvarkai ar visuomenės saugumui. Viešosios tvarkos sąvoka gali apimti ir teistumą už sunkų nusikaltimą. Šiame kontekste reikia pažymėti, kad viešosios tvarkos ir visuomenės saugumo sąvoka taip pat apima atvejus, kai trečiųjų šalių pilietis priklauso terorizmą remiančiam susivienijimui, remia tokį susivienijimą ar turi ekstremistinių užmačių.“

4 Šios direktyvos 2 straipsnio c punkte „globėjas“ apibrėžtas kaip „trečiosios šalies pilietis, teisėtai gyvenantis valstybėje narėje ir pateikiantis prašymą [dėl šeimos susijungimo] arba kurio šeimos nariai prašo šeimos susijungimo, kad prisijungtų prie jo“.

5 Minėtos direktyvos 3 straipsnio 3 dalyje nustatyta:

„Ši direktyva netaikoma Sąjungos piliečio šeimos nariams.“

6 Tos pačios direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad valstybės narės leidžia atvykti ir gyventi šalyje šioje direktyvoje išvardytiems šeimos nariams laikantis jos IV skyriuje ir 16 straipsnyje nustatytų sąlygų.

7 Direktyvos 2003/86 6 straipsnio 1 ir 2 dalyse įtvirtinta:

„1. Valstybės narės gali atmesti prašymą [leisti] šeimos nariams atvykti ir gyventi dėl viešosios tvarkos, visuomenės saugumo ar visuomenės sveikatos interesų.

2. Valstybės narės gali panaikinti arba atsisakyti atnaujinti šeimos nario leidimą gyventi dėl viešosios tvarkos, visuomenės saugumo ar visuomenės sveikatos interesų.

Priimdama atitinkamą sprendimą, valstybė narė apsvarsto, be 17 straipsnio, šeimos nario padaryto nusikaltimo viešajai tvarkai ar visuomenės saugumui sunkumą ar rūšį arba tokio asmens keliamus pavojus.“

8 Šios direktyvos 17 straipsnis suformuluotas taip:

„Valstybės narės, atmesdamos prašymą, panaikindamos ar atsisakydamos atnaujinti leidimą gyventi arba spręsdamos klausimą dėl globėjo ar jo šeimos nario išsiuntimo, deramai atsižvelgia į asmens šeimos santykių pobūdį ir tvirtumą, jo gyvenimo valstybėje narėje trukmę, šeimos, kultūrinių ir socialinių ryšių su jo ar jos kilmės šalimi buvimą.“

Direktyva 2004/38/EB

9 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, iš dalies keičiančios Reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikinančios [d]irektyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB (OL L 158, 2004, p. 77; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 5 t., p. 46, ir klaidų ištaisymas OL L 274, 2009, p. 47), 27 straipsnio 2 dalyje nurodyta:

„Priemonės, kurių imtasi dėl valstybinės politikos [viešosios tvarkos] ar visuomenės saugumo priežasčių, turi atitikti proporcingumo principą ir turi būti grindžiamos vien tik atitinkamo asmens elgesiu. Buvę kriminaliniai nusikaltimai patys savaime [Teistumas už ankstesnę nusikalstamą veiką] negali būti tokių priemonių ėmimosi priežastis.

Atitinkamo asmens elgesys turi kelti tikrą[, esamą] ir pakankamai rimtą pavojų, kenkiantį vienam iš pagrindinių visuomenės interesų. Pateisinimai, kurie yra nesusiję [nėra tiesiogiai susiję] su atvejo aplinkybėmis arba grindžiami bendrosios prevencijos sumetimais, nėra priimtini.“

Pagrindinės bylos ir prejudiciniai klausimai

Byla C-381/18

10 2009 m. balandžio 8 d. trečiosios šalies piliečiui G.S. Nyderlanduose pagal nacionalines nuostatas dėl šeimos susijungimo buvo suteiktas leidimas gyventi šalyje kaip globėjo „partneriui“. Šis leidimas buvo atnaujintas 2010 m. kovo 9 d.–2014 m. rugpjūčio 28 d. laikotarpiui.

11 2012 m. rugpjūčio 17 d. G.S. Šveicarijoje buvo nuteistas ketverių metų ir trijų mėnesių laisvės atėmimo bausme už dalyvavimą verčiantis narkotinių medžiagų kontrabanda už veikas, padarytas iki 2010 m. rugsėjo 4 d.

12 Vėliau jis pateikė prašymą atnaujinti jo leidimą gyventi Nyderlanduose.

13 2015 m. rugsėjo 24 d. valstybės sekretorius atmetė šį prašymą dėl viešosios tvarkos interesų. Be to, jis atgaline data nuo 2010 m. rugsėjo 4 d. panaikino G.S. leidimą gyventi šalyje ir nustatė jam draudimą atvykti.

14 Priimdamas šiuos sprendimus valstybės sekretorius rėmėsi nacionalinėje teisėje nustatytu vertinimo pagrindu, leidžiančiu panaikinti leidimą gyventi šalyje arba jo neatnaujinti, kai atitinkamam asmeniui buvo skirta pakankamai griežta bausmė, palyginti su jo teisėto buvimo Nyderlanduose trukme. Valstybės sekretorius taip pat palygino minėto asmens ir jo partnerio interesus su bendruoju interesu, susijusiu su viešosios tvarkos apsauga.

15 G.S. pateiktą skundą valstybės sekretorius 2016 m. spalio 21 d. sprendimu pripažino pagrįstu, kiek tai susiję su draudimu atvykti, ir konstatavo, kad G.S. negalėjo teisėtai gyventi Nyderlandų teritorijoje. Kitais klausimais valstybės sekretorius paliko galioti savo pirminius sprendimus.

16 Valstybės sekretoriaus sprendimus G.S. apskundė *rechtbank Den Haag, zittingsplaats Amsterdam* (Hagos teismas, posėdžiaujantis Amsterdame, Nyderlandai). 2017 m. vasario 3 d. sprendimu šis teismas panaikino 2015 m. rugsėjo 24 d. sprendimą, kiek juo buvo nustatytas draudimas atvykti, ir 2016 m. spalio 21 d. sprendimą, kiek juo pripažinta, kad G.S. negalėjo teisėtai gyventi Nyderlandų teritorijoje. Likusią skundo dalį jis savo ruožtu pripažino nepagrįsta.

17 Dėl šio teismo sprendimo G.S. pateikė apeliacinį skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui.

18 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar tam, kad galėtų teisėtai remtis viešosios tvarkos interesais, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2003/86 6 straipsnio 2 dalį, kompetentinga institucija turi konstatuoti, kad individualus atitinkamo trečiosios šalies piliečio elgesys kelia tikrą, esamą ir pakankamai rimtą grėsmę vienam iš pagrindinių visuomenės interesų.

19 Jis pažymi, kad toks reikalavimas gali išplaukti iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos, pagrįstos 2015 m. birželio 11 d. Sprendimu *Zh. ir O.* (C-554/13, EU:C:2015:377), 2015 m. birželio 24 d. Sprendimu *T.* (C-373/13, EU:C:2015:413) ir 2016 m. vasario 15 d. Sprendimu *N.* (C-601/15 PPU, EU:C:2016:84), ir iš nuostatų, reglamentuojančių valstybių narių veiksmų laisvę taikant Direktyvą 2003/86, kaip tai matyti visų pirma iš 2010 m. kovo 4 d. Sprendimo *Chakroun* (C-578/08, EU:C:2010:117).

20 Taigi, atsižvelgiant, be kita ko, į Direktyvos 2003/86 2 konstatuojamąją dalį ir 2006 m. birželio 27 d. Sprendimą *Parlamentas / Taryba* (C-540/03, EU:C:2006:429), būtų galima manyti, kad ši direktyva turi būti taikoma laikantis Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudencijoje, kurią atitinka nacionalinė praktika, apibrėžtų ribų.

21 Šiomis aplinkybėmis *Raad van State* (Valstybės Taryba, Nyderlandai) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar Direktyvos [2003/86] 6 straipsnio 2 dalį reikia aiškinti taip, kad dėl viešosios tvarkos interesų panaikinant arba atsisakant atnaujinti šeimos nario leidimą gyventi šalyje reikia pagrįsti, kad asmeninis atitinkamo šeimos nario elgesys kelia tikrą, esamą ir pakankamai didelę grėsmę vienam iš pagrindinių visuomenės interesų?

2. Jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai, kokie pagrindimo reikalavimai pagal Direktyvos [2003/86] 6 straipsnio 2 dalį galioja šeimos nario leidimo gyventi šalyje panaikinimui arba atsisakymui jį atnaujinti dėl viešosios tvarkos interesų?

Ar Direktyvos [2003/86] 6 straipsnio 2 dalį reikia aiškinti taip, kad ja draudžiama nacionalinė praktika, pagal kurią dėl viešosios tvarkos interesų gali būti panaikintas šeimos nario teisę gyventi šalyje patvirtinantis dokumentas arba atsisakyta jį atnaujinti, jeigu atitinkamam šeimos nariui skirta bausmė ar laisvės suvaržymo priemonė, atsižvelgiant į teisėto buvimo šalyje trukmę, yra pakankamai griežta <…>, kai pagal kriterijus, suformuotus [2001 m. rugpjūčio 2 d. Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendime *Boultif prieš Šveicariją* (CE:ECHR:2001:0802JUD005427300) ir 2006 m. spalio 18 d. Sprendime *Üner prieš Nyderlandus* (CE:ECHR:2006:1018JUD004641099)], yra pasvertas atitinkamo šeimos nario interesas pasinaudoti teise į šeimos susijungimą Nyderlanduose ir Nyderlandų valstybės interesas apsaugoti viešąją tvarką?“

Byla C-382/18

22 Trečiosios šalies pilietis V.G. nuo 1999 m. iki 2011 m. kurį laiką teisėtai gyveno Nyderlanduose.

23 Per šį laikotarpį V.G. buvo keturis kartus skirti viešieji darbai arba bauda už vagystę iš parduotuvės ir vairavimą apsvaigus. 2011 m. birželio mėn. jis buvo perduotas Armėnijos institucijoms dėl tariamų teisės aktų, reglamentuojančių narkotines medžiagas, pažeidimų.

24 2016 m. liepos 28 d. Nyderlandų pilietybę turinti V.G. sutuoktinė pateikė prašymą išduoti V. G. leidimą gyventi šalyje pagal šeimos susijungimo teisės aktus.

25 2016 m. rugsėjo 19 d. valstybės sekretorius atmetė šį prašymą dėl viešosios tvarkos interesų.

26 Priimdamas šį sprendimą, valstybės sekretorius rėmėsi nacionalinėje teisėje nustatytu vertinimo pagrindu, leidžiančiu atsisakyti leisti atvykti trečiosios šalies piliečiui šeimos susijungimo tikslais, jeigu jam už nusikaltimą ar nusižengimą buvo skirti viešieji darbai arba bauda, įskaitant atvejus, kai šis nusikaltimas ar nusižengimas buvo padarytas daugiau nei prieš penkerius metus, kai dėl atitinkamo asmens nustatytas recidyvas. Be to, valstybės sekretorius palygino šio asmens interesus su bendruoju interesu, susijusiu su viešosios tvarkos apsauga.

27 Gavęs V.G. skundą valstybės sekretorius 2017 m. vasario 6 d. sprendimu paliko galioti savo pirminį sprendimą.

28 V.G. šį sprendimą apskundė *rechtbank Den Haag, zittingsplaats Amsterdam* (Amsterdame posėdžiaujantis Hagos apylinkės teismas). 2017 m. birželio 23 d. sprendimu šis teismas skundą atmetė.

29 Šį teismo sprendimą V.G. apeliacine tvarka apskundė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui.

30 *Raad van State* (Valstybės Taryba) pažymi, kad pagal Direktyvos 2003/86 3 straipsnio 3 dalį pagrindinėje byloje nagrinėjama situacija nepatenka į šios direktyvos taikymo sritį, nes V.G. sutuoktinė yra Nyderlandų pilietė.

31 Vis dėlto nacionalinis teismas pažymi, kad minėtos direktyvos 6 straipsnis turi būti taikomas V.G. pagal analogiją, nes Nyderlandų teisėje numatyta, kad tais atvejais, kaip nagrinėjamas, kai Nyderlandų įstatymuose ar kituose teisės aktuose neskirstoma į situacijas, reglamentuojamas Sąjungos teisės, ir situacijas, nepatenkančias į jos taikymo sritį, reikšmingos Sąjungos teisės nuostatos vidaus situacijai taikomos tiesiogiai ir besąlygiškai.

32 Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad Direktyvos 2003/86 6 straipsnio aiškinimas turi lemiamą reikšmę pagrindinės bylos baigčiai. Vis dėlto jam kyla klausimas, atsižvelgiant į 2012 m. spalio 18 d. Sprendimą *Nolan* (C-583/10, EU:C:2012:638), dėl Teisingumo Teismo jurisdikcijos atsakyti į klausimus dėl to straipsnio esant tokiai situacijai, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje.

33 Jei atsakymas būtų teigiamas, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar, norėdama remtis viešosios tvarkos interesais, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 6 straipsnio 1 dalį, kompetentinga institucija turi konstatuoti, kad asmeninis atitinkamo trečiosios šalies piliečio elgesys kelia tikrą, esamą ir pakankamai rimtą grėsmę vienam iš pagrindinių visuomenės interesų.

34 Šis teismas pažymi, kad toks reikalavimas galėtų išplaukti iš šio sprendimo 19 punkte paminėtos Teisingumo Teismo jurisprudencijos.

35 Atsižvelgiant į tai, remiantis 2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimu *Koushkaki* (C-84/12, EU:C:2013:862) ir 2017 m. balandžio 4 d. Sprendimu *Fahimian* (C-544/15, EU:C:2017:255), būtų galima manyti, kad švelnesnis kriterijus taikomas kompleksinių vertinimų atveju, kaip yra tuomet, kai reikia priimti sprendimą dėl trečiosios šalies piliečio atvykimo į valstybių narių teritoriją.

36 Šiomis aplinkybėmis *Raad van State* (Valstybės Taryba, Nyderlandai) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar atsižvelgiant į Direktyvos [2003/86] 3 straipsnio 3 dalį ir 2012 m. spalio 18 d. Sprendimą *Nolan* (C-583/10, EU:C:2012:638), Teisingumo Teismas turi jurisdikciją atsakyti į Nyderlandų teismo pateiktus klausimus dėl šios direktyvos nuostatų išaiškinimo byloje dėl Nyderlandų pilietybę turinčio globėjo šeimos nario prašymo leisti atvykti ir gyventi šalyje, jeigu Nyderlandų teisėje pripažinta, kad direktyva tokiems šeimos nariams taikoma tiesiogiai ir besąlygiškai?

2. Ar Direktyvos [2003/86] 6 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad dėl viešosios tvarkos interesų atmetant šeimos nario prašymą leisti atvykti ir gyventi šalyje reikia pagrįsti, kad atitinkamo šeimos nario asmeninis elgesys kelia tikrą, esamą ir pakankamai didelę grėsmę vienam iš pagrindinių visuomenės interesų?

3. Jeigu į antrąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai, kokie pagrindimo reikalavimai pagal Direktyvos [2003/86] 6 straipsnio 1 dalį galioja šeimos nario prašymo leisti atvykti ir gyventi šalyje atmetimui dėl viešosios tvarkos interesų?

Ar Direktyvos [2003/86] 6 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad ja draudžiama nacionalinė praktika, pagal kurią dėl viešosios tvarkos interesų remiantis teistumais per ankstesnį buvimo atitinkamoje valstybėje narėje laikotarpį gali būti atmetamas šeimos nario prašymas leisti atvykti ir gyventi šalyje, kai pagal kriterijus, suformuotus 2001 m. rugpjūčio 2 d. Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendime *Boultif prieš Šveicariją* (ECLI:CE:ECHR:2001:0802JUD005427300) ir 2006 m. spalio 18 d. Sprendime *Üner prieš Nyderlandus*, (ECLI:CE:ECHR:2006:1018JUD004641099), yra pasvertas atitinkamo šeimos nario ir jo globėjo interesas pasinaudoti teise į šeimos susijungimą Nyderlanduose ir Nyderlandų valstybės interesas apsaugoti viešąją tvarką?“

37 2018 m. liepos 3 d. Teisingumo Teismo pirmininko sprendimu bylos C-381/18 ir C-382/18 buvo sujungtos, kad būtų bendrai vykdoma rašytinė ir žodinė proceso dalis ir priimtas sprendimas.

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo byloje C-382/18

38 Užduodamas pirmąjį klausimą byloje C–382/18 prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar pagal SESV 267 straipsnį Teisingumo Teismas turi jurisdikciją aiškinti Direktyvos 2003/86 6 straipsnį esant tokiai situacijai, kai teismas turi nuspręsti dėl prašymo leisti atvykti ir gyventi šalyje trečiosios šalies piliečiui, kuris yra Sąjungos piliečio, nepasinaudojusio teise laisvai judėti, šeimos narys, jeigu pagal nacionalinę teisę ši nuostata pripažinta tiesiogiai ir besąlygiškai taikytina tokiai situacijai.

39 Pažymėtina, kad, pirma, Direktyvos 2003/86 2 straipsnio c dalyje aiškiai nurodyta, jog sąvoka „globėjas“ neabejotinai reiškia trečiosios šalies pilietį, ir, antra, šios direktyvos 3 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad ši direktyva netaikoma Sąjungos piliečio šeimos nariams (2018 m. lapkričio 7 d. Sprendimo *C ir A*, C-257/17, EU:C:2018:876, 29 punktas).

40 Taigi Sąjungos teisės aktų leidėjas nenumatė šios direktyvos taikymo trečiosios šalies piliečiui, kuris, kaip ir pareiškėjas pagrindinėje byloje, yra Sąjungos piliečio, nepasinaudojusio teise laisvai judėti, šeimos narys, – tai, beje, patvirtina ir direktyvos parengiamieji dokumentai (2018 m. lapkričio 7 d. Sprendimo *C ir A*, C-257/17, EU:C:2018:876, 30 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

41 Vis dėlto iš suformuotos Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad jis turi jurisdikciją priimti sprendimą dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, pateikto dėl Sąjungos teisės nuostatų, esant tokioms situacijoms, kai, net jeigu pagrindinės bylos aplinkybėmis Sąjungos teisė tiesiogiai netaikoma, minėtas Sąjungos teisės nuostatas leista taikyti pagal nacionalinę teisę, nes joje yra nuoroda į šių nuostatų turinį (2018 m. lapkričio 7 d. Sprendimo *C ir A*, C-257/17, EU:C:2018:876, 31 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

42 Esant tokioms situacijoms, Sąjunga aiškiai suinteresuota, kad, siekiant išvengti aiškinimo skirtumų ateityje, iš Sąjungos teisės perimtos nuostatos būtų aiškinamos vienodai (2018 m. lapkričio 7 d. Sprendimo *C ir A*, C-257/17, EU:C:2018:876, 32 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

43 Teisingumo Teismo atliekamas Sąjungos teisės nuostatų aiškinimas, esant į jų taikymo sritį nepatenkančioms situacijoms, pateisinamas, jei šios nuostatos, vadovaujantis nacionaline teise, yra tiesiogiai ir besąlygiškai taikomos tokioms situacijoms, siekiant užtikrinti šių situacijų ir minėtomis nuostatomis reglamentuojamų situacijų vienodą vertinimą (2018 m. lapkričio 7 d. Sprendimo *C ir A*, C-257/17 EU:C:2018:876, 33 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

44 Šiuo atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, kuris pagal SESV 267 straipsnyje nustatytą teisminio bendradarbiavimo sistemą vienintelis turi jurisdikciją aiškinti nacionalinę teisę (šiuo klausimu žr. 2018 m. lapkričio 7 d. Sprendimo *C ir A*, C-257/17 EU:C:2018:876, 34 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją), patikslino, jog iš Nyderlandų teisės aktų matyti, kad, jei, kaip pagrindinėje byloje, nacionalinis teisės aktų leidėjas tą pačią normą taiko į Sąjungos teisės taikymo sritį patenkančiai situacijai ir į šios teisės taikymo sritį nepatenkančiai situacijai, šios situacijos turi būti vertinamos vienodai. Tuo remdamasis minėtas teismas priėjo prie išvados, kad pagal Nyderlandų teisę jis privalo tose bylose taikyti Direktyvos 2003/86 6 straipsnį.

45 Tokiomis aplinkybėmis laikytina, kaip nurodo ir Nyderlandų vyriausybė, kad ši nuostata, vadovaujantis nacionaline teise, tiesiogiai ir besąlygiškai taikytina tokiai situacijai, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, todėl Sąjunga aiškiai suinteresuota, kad Teisingumo Teismas byloje C–382/18 nuspręstų dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą.

46 Nagrinėjamu atveju šios išvados negali paneigti aplinkybė, kad pagal Direktyvos 2003/86 3 straipsnio 3 dalį tokios situacijos, kokios nagrinėjamos pagrindinėje byloje C-382/18, aiškiai neįtrauktos į šios direktyvos taikymo sritį, nes iš suformuotos jurisprudencijos matyti, jog tokia aplinkybė negali paneigti Teisingumo Teismo jurisdikcijos nuspręsti dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją suformuotą, primintą šio sprendimo 41–43 punktuose (šiuo klausimu žr. 2018 m. lapkričio 7 d. Sprendimo *C ir A*, C-257/17 EU:C:2018:876, 36–43 punktus; 2018 m. lapkričio 7 d. Sprendimo *K ir B*, C-380/17, EU:C:2018:877, 40 punktą ir 2019 m. kovo 13 d. Sprendimo *E.*, C-635/17, EU:C:2019:192, 40–42 punktus).

47 Pagal šio sprendimo 41–43 punktuose primintą jurisprudenciją siekiama leisti Teisingumo Teismui spręsti dėl Sąjungos teisės nuostatų aiškinimo nepriklausomai nuo sąlygų, kuriomis jos turėtų būti taikomos, kaip tik tais atvejais, kurių Sutarčių autoriai arba Sąjungos teisės aktų leidėjas nemanė esant tikslinga įtraukti į tų nuostatų taikomo sritį. Taigi, racionaliai mąstant, Teisingumo Teismo jurisdikcija negali skirtis, atsižvelgiant į tai, ar atitinkamos nuostatos taikymo sritis buvo apibrėžta vartojant pozityvią apibrėžtį, ar nustatant tam tikrus netaikymo atvejus, nes abu šie teisėkūros būdai gali būti naudojami vienodai (2018 m. lapkričio 7 d. Sprendimo *C ir A*, C-257/17, EU:C:2018:876, 38 ir 39 punktai ir ten nurodyta jurisprudencija).

48 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą byloje C-382/18 atsakytina, kad Teisingumo Teismas pagal SESV 267 straipsnį turi jurisdikciją aiškinti Direktyvos 2003/86 6 straipsnį esant tokiai situacijai, kai teismas turi nuspręsti dėl prašymo leisti atvykti ir gyventi šalyje trečiosios šalies piliečiui, kuris yra Sąjungos piliečio, nepasinaudojusio teise laisvai judėti, šeimos narys, jeigu pagal nacionalinę teisę ši nuostata pripažinta tiesiogiai ir besąlygiškai taikytina tokiai situacijai.

Dėl pirmojo ir antrojo klausimų byloje C-381/18 ir dėl antrojo ir trečiojo klausimų byloje C-382/18

49 Užduodamas pirmąjį ir antrąjį klausimus byloje C-381/18 ir antrąjį ir trečiąjį klausimus byloje C-382/18, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2003/86 6 straipsnio 1 ir 2 dalys turi būti aiškinamos kaip draudžiančios nacionalinę praktiką, pagal kurią kompetentingos institucijos viešosios tvarkos interesais gali, pirma, atmesti šia direktyva pagrįstą prašymą leisti atvykti į šalį ir gyventi joje dėl teistumo už nusikalstamą veiką per ankstesnį gyvenimo atitinkamos valstybės narės teritorijoje laikotarpį ir, antra, panaikinti šia direktyva pagrįstą leidimą gyventi arba atsisakyti jį atnaujinti, jeigu pareiškėjui buvo skirta pakankamai griežta bausmė, palyginti su gyvenimo šalyje trukme.

50 Direktyvos 2003/86 6 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad valstybės narės gali atmesti šia direktyva pagrįstą prašymą leisti atvykti į šalį ir gyventi joje dėl viešosios tvarkos, visuomenės saugumo ar visuomenės sveikatos interesų.

51 Šios direktyvos 6 straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje nustatyta, kad valstybės narės dėl tų pačių interesų gali panaikinti arba atsisakyti atnaujinti šia direktyva pagrįstą leidimą gyventi šalyje.

52 Tai reiškia, kad valstybės narės gali priimti Direktyvos 2003/86 6 straipsnio 1 ir 2 dalyse numatytus sprendimus, be kita ko, kai atitinkamas trečiosios šalies pilietis laikytinas keliančiu grėsmę viešajai tvarkai.

53 Šiomis aplinkybėmis, norint nustatyti sąvokos „grėsmė viešajai tvarkai“ reikšmę pagal minėtas nuostatas, reikia priminti, kad pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją Sąjungos pilietis, pasinaudojęs teise laisvai judėti, ir kai kurie jie šeimos nariai gali būti laikomi keliančiais grėsmę viešajai tvarkai tik jeigu jų asmeninis elgesys kelia tikrą, esamą ir pakankamai rimtą grėsmę vienam iš

pagrindinių atitinkamos valstybės narės visuomenės interesų (šiuo klausimu žr. 2004 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Orfanopoulos ir Oliveri*, C-482/01 ir C-493/01, EU:C:2004:262, 66 ir 67 punktus ir 2018 m. birželio 5 d. Sprendimo *Coman ir kt.*, C-673/16, EU:C:2018:385, 44 punktą).

54 Kaip matyti iš šios dienos Sprendimo *E.P.* (*Grėsmė viešajai tvarkai*) (C-380/18) 28–30 punktų, bet kokia Sąjungos teisės aktų leidėjo nuoroda į „grėsmės viešajai tvarkai“ sąvoką nebūtinai turi būti suprantama kaip išimtinai nurodanti asmeninį elgesį, keliantį realią, esamą ir pakankamai rimtą grėsmę vienam iš pagrindinių atitinkamos valstybės narės visuomenės interesų.

55 Taigi, norint tiksliai apibrėžti Direktyvos 2003/86 6 straipsnio 1 ir 2 dalyse vartojamos sąvokos „viešosios tvarkos interesai“ reikšmę, būtina atsižvelgti į šių nuostatų formuluotę, kontekstą ir teisės akto, kuriame jos įtvirtintos, tikslus (šiuo klausimu žr. 2015 m. birželio 24 d. Sprendimo *T.*, C-373/13, EU:C:2015:413, 58 punktą ir 2017 m. balandžio 4 d. Sprendimo *Fahimian*, C-544/15, EU:C:2017:255, 30 punktą). Sąjungos teisės nuostatos genezė taip pat gali suteikti svarbios informacijos ją aiškinant (šiuo klausimu žr. 2019 m. spalio 1 d. Sprendimo *Planet49*, C-673/17, EU:C:2019:801, 48 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

56 Pirma, dėl šios direktyvos 6 straipsnio 1 ir 2 dalių formuluočių pažymėtina, kad pagal šias nuostatas, priešingai nei, pavyzdžiui, pagal Direktyvos 2004/38 27 straipsnio 2 dalį, aiškiai nereikalaujama, jog atitinkamo asmens elgesys keltų tikrą, esamą ir pakankamai rimtą grėsmę vienam iš pagrindinių visuomenės interesų, kad tokį asmenį būtų galima laikyti keliančiu grėsmę viešajai tvarkai.

57 Šiuo klausimu pirmiausia pažymėtina, kad nors Direktyvos 2003/86 6 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje numatyta, kad valstybės narės, be kita ko, atsižvelgia į šio asmens padaryto viešosios tvarkos pažeidimo sunkumą arba pobūdį arba jo keliamą pavojų, vis dėlto ši pareiga grindžiama gerokai švelnesniu kriterijumi, nei kylančiu iš šio sprendimo 53 punkte paminėtos jurisprudencijos. Konkrečiai kalbant, be to, kad minėta pareiga nereikalauja iš kompetentingų institucijų sistemiškai remtis tikru ir esamu pavojumi, kurį kelia minėto asmens elgesys, ji taip pat nenustato ryšio tarp sąvokos „grėsmė viešajai tvarkai“ ir pakenkimo vienam iš pagrindinių visuomenės interesų grėsmės.

58 Antra, dėl šios direktyvos 6 straipsnio 1 ir 2 dalių konteksto pažymėtina, kad jos 14 konstatuojamojoje dalyje aiškiai nurodyta, jog „viešosios tvarkos“ sąvoka gali apimti teistumą už sunkaus nusikaltimo padarymą, o tai rodo, kad tokio teistumo gali pakakti norint įrodyti grėsmę viešajai tvarkai, kaip tai suprantama pagal minėtą direktyvą, nesant būtinybės nustatyti tikros, esamos ir pakankamai didelės grėsmės vienam iš pagrindinių atitinkamos valstybės narės visuomenės interesų.

59 Trečia, dėl 6 straipsnio genezės pasakytina, kad iš dalies pakeisti pasiūlymai dėl Tarybos direktyvos dėl teisės į šeimos susijungimą [COM(2000) 624 *final* ir COM(2002) 225 *final*], kuriais grindžiama Direktyva 2003/86, rodo, jog iš pradžių buvo numatyta reikalauti, kad viešosios tvarkos interesai būtų grindžiami išimtinai asmeniniu atitinkamo šeimos nario elgesiu. Tačiau Sąjungos teisės aktų leidėjas galiausiai atsisakė šio valstybėms narėms pripažintos veiksmų laisvės apribojimo taikant šios direktyvos 6 straipsnį.

60 Ketvirta, dėl Direktyva 2003/86 siekiamo tikslo pasakytina, kad, remiantis Teisingumo Teismas jurisprudencija, šia direktyva siekiama palengvinti šeimos susijungimą ir užtikrinti apsaugą trečiųjų šalių piliečiams, visų pirma nepilnamečiams (šiuo klausimu žr. 2018 m. balandžio 12 d. Sprendimo *A ir S*, C-550/16, EU:C:2018:248, 44 punktą ir 2019 m. kovo 13 d. Sprendimo *E.*, C-635/17, EU:C:2019:192, 45 punktą).

61 Kad šis tikslas būtų pasiektas, minėtos direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje valstybėms narėms nustatytos konkrečios pareigos, kurias atitinka aiškiai apibrėžtos subjektyviosios teisės. Pagal direktyvą jos įpareigojamos leisti susijungti atitinkamiems globėjo šeimos nariams ir negali naudotis savo diskrecija,

jeigu tenkinamos jos IV skyriuje, kuriame yra 6 straipsnis, nustatytos sąlygos (šiuo klausimu žr. 2015 m. liepos 9 d. Sprendimo *K ir A*, C-153/14, EU:C:2015:453, 45 ir 46 punktus ir 2019 m. kovo 13 d. Sprendimo *E.*, C-635/17, EU:C:2019:192, 46 punktą).

62 Šiomis aplinkybėmis, kadangi leidimas susijungti šeimai yra bendra taisyklė, Direktyvos 2003/86 6 straipsnio 1 ir 2 dalys turi būti aiškinamos siaurai, o valstybės narės joms suteikta diskrecija neturi naudotis taip, kad pakenktų šios direktyvos tikslui ir veiksmingumui (žr. pagal analogiją 2015 m. liepos 9 d. Sprendimo *K ir A*, C-153/14, EU:C:2015:453, 50 punktą ir 2018 m. lapkričio 7 d. Sprendimo *C ir A*, C-257/17, EU:C:2018:876, 51 punktą).

63 Vis dėlto, atsižvelgiant į šio sprendimo 56–59 punktuose paminėtus aspektus, iš Sąjungos teisės aktų leidėjo pasirinkimo matyti, kad toks valstybių narių veiksmų laisvės apribojimas nereiškia, kad kompetentingoms institucijoms nesuteikta galimybė taikyti Direktyvos 2003/86 6 straipsnio 1 ir 2 dalių remiantis vienintele aplinkybe, kad atitinkamas asmuo buvo nuteistas už nusikalstamos veikos padarymą, nenustatant, kad jo asmeninis elgesys kelia tikrą, esamą ir pakankamai rimtą grėsmę vienam iš pagrindinių atitinkamos valstybės narės visuomenės interesų.

64 Priešingai, remiantis proporcingumo principu, kuris yra vienas iš Sąjungos teisės bendrųjų principų, nacionalinė šių nuostatų taikymo praktika visų pirma negali viršyti to, kas būtina viešosios tvarkos palaikymui užtikrinti (žr. pagal analogiją 2015 m. liepos 9 d. Sprendimo *K ir A*, C-153/14, EU:C:2015:453, 51 punktą).

65 Tai reiškia, kad kompetentingos institucijos negali automatiškai manyti, kad trečiosios šalies pilietis kelia grėsmę viešajai tvarkai, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2003/86 6 straipsnio 1 ir 2 dalis, vien dėl to, kad jis buvo nuteistas už kokią nors nusikalstamą veiką.

66 Taigi institucijos tik tada gali konstatuoti, jog trečiosios šalies pilietis kelia grėsmę viešajai tvarkai, remdamosi vienintele aplinkybe, kad šis pilietis buvo nuteistas už nusikalstamos veikos padarymą, kai veika yra tokia sunki ir tokio pobūdžio, kad būtina atmesti šio piliečio gyvenimo atitinkamos valstybės narės teritorijoje galimybę.

67 Beje, šią išvadą patvirtina tiek Direktyvos 2003/86 14 konstatuojamojoje dalyje esanti nuoroda į „teistum[o] už sunkaus nusikaltimo padarymą“ sąvoką, tiek – konkrečiai kalbant apie leidimo gyventi šalyje panaikinimą arba atsisakymą jį atnaujinti – šios direktyvos 6 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje nustatytas reikalavimas atsižvelgti į padaryto pažeidimo sunkumą ar pobūdį.

68 Be to, prieš priimdamos neigiamą sprendimą pagal minėtos direktyvos 6 straipsnį kompetentingos institucijos pagal tos pačios direktyvos 17 straipsnį turi individualiai įvertinti atitinkamo asmens padėtį, tinkamai atsižvelgdamos į šio asmens šeimos santykių pobūdį ir tvirtumą, jo gyvenimo valstybėje narėje trukmę, ir šeimos, kultūrinių ir socialinių ryšių su jo kilmės šalimi buvimą (šiuo klausimu žr. 2019 m. kovo 13 d. Sprendimo *E.*, C-635/17, EU:C:2019:192, 58 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

69 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar pagrindinėse bylose nagrinėjama nacionalinė praktika atitinka šiuos reikalavimus.

70 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį ir antrąjį klausimus byloje C-381/18 ir antrąjį ir trečiąjį klausimus byloje C-382/18 atsakytina, kad Direktyvos 2003/86 6 straipsnio 1 ir 2 dalys turi būti aiškinamos kaip nedraudžiančios nacionalinės praktikos, pagal kurią kompetentingos institucijos viešosios tvarkos interesais gali, pirma, atmesti šia direktyva pagrįstą prašymą leisti atvykti į šalį ir gyventi joje dėl teistumo už nusikalstamą veiką per ankstesnį gyvenimo atitinkamos valstybės narės teritorijoje laikotarpį ir, antra, panaikinti šia direktyva pagrįstą leidimą gyventi arba atsisakyti jį atnaujinti, kai pareiškėjui buvo skirta pakankamai griežta bausmė, palyginti su gyvenimo šalyje trukme, jeigu tokia praktika taikoma tik tuomet, kai pažeidimas, kuriuo grindžiamas konkretus teistumas už

nusikalstamą veiką, yra pakankamai sunkus, kad būtų galima konstatuoti, jog būtina atmesti pareiškėjo gyvenimo atitinkamos valstybės narės teritorijoje galimybę, ir institucijos atlieka tos pačios direktyvos 17 straipsnyje numatytą individualų vertinimą, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

71 Kadangi šis procesas pagrindinių bylų šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. **Teisingumo Teismas pagal SESV 267 straipsnį turi jurisdikciją aiškinti 2003 m. rugsėjo 22 d. Tarybos direktyvos 2003/86/EB dėl teisės į šeimos susijungimą 6 straipsnį esant tokiai situacijai, kai teismas turi nuspręsti dėl prašymo leisti atvykti ir gyventi šalyje trečiosios šalies piliečiui, kuris yra Sąjungos piliečio, nepasinaudojusio teise laisvai judėti, šeimos narys, jeigu pagal nacionalinę teisę ši nuostata pripažinta tiesiogiai ir besąlygiškai taikytina tokiai situacijai.**

2. **Direktyvos 2003/86 6 straipsnio 1 ir 2 dalys turi būti aiškinamos kaip nedraudžiančios nacionalinės praktikos, pagal kurią kompetentingos institucijos viešosios tvarkos interesais gali, pirma, atmesti šia direktyva pagrįstą prašymą leisti atvykti į šalį ir gyventi joje dėl teistumo už nusikalstamą veiką per ankstesnį gyvenimo atitinkamos valstybės narės teritorijoje laikotarpį ir, antra, panaikinti šia direktyva pagrįstą leidimą gyventi arba atsisakyti jį atnaujinti, kai pareiškėjui buvo skirta pakankamai griežta bausmė, palyginti su gyvenimo šalyje trukme, jeigu tokia praktika taikoma tik tuomet, kai pažeidimas, kuriuo grindžiamas konkretus teistumas už nusikalstamą veiką, yra pakankamai sunkus, kad būtų galima konstatuoti, jog būtina atmesti pareiškėjo gyvenimo atitinkamos valstybės narės teritorijoje galimybę, ir institucijos atlieka tos pačios direktyvos 17 straipsnyje numatytą individualų vertinimą, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.**

Parašai.